

Регіональний Східноєвропейський центр моніторингу пожеж увійшов до консорціуму зі зниження ризиків виникнення лісових пожеж та проекту HORIZON 2020 «FirEUrisk - Розробка цілісної, ризик-орієнтованої стратегії для управління ландшафтними пожежами в Європі»

З 1 квітня 2021 року Регіональний Східноєвропейський центр моніторингу пожеж увійшов до консорціуму зі зниження ризиків виникнення лісових пожеж та став одним з виконавців проекту HORIZON 2020 «FirEUrisk - Розробка цілісної, ризик-орієнтованої та науково-обґрунтованої стратегії для управління ландшафтними пожежами в Європі».

Проект здійснюється за фінансової підтримки Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій HORIZON 2020. У виконанні проекту, який триватиме 4 роки, приймають участь 38 організацій та установ з 18 країн світу, серед яких Канада, Австралія, Україна, Німеччина, Франція, Великобританія, Нідерланди, Швеція, Фінляндія, Іспанія, Італія, Португалія, Греція, Хорватія, Румунія, Болгарія, Ізраїль та Кіпр.

У проекті Україну представляють професор кафедри лісівництва НУБіП України, директор Регіонального Східноєвропейського центру моніторингу пожеж д.с.-г.н. **Сергій Зібцев**, доценти кафедри лісівництва НУБіП України, співробітники Регіонального Східноєвропейського центру моніторингу пожеж к.с.-г.н. **Василь Гуменюк** та к.с.-г.н. **Олександр Сошенський**, а також доцент кафедри таксації лісу і лісового менеджменту НУБіП України, співробітник Регіонального Східноєвропейського центру моніторингу пожеж д.с.-г.н. **Віктор Миронюк**.

Мета проекту HORIZON 2020 FirEUrisk - розробити, оцінити та поширити науково обґрунтовану інтегровану стратегію щодо управління ландшафтними пожежами для:

- розширення існуючих систем оцінки ризику пожеж у ландшафтах, включаючи критичні чинники пожежних ризиків, які раніше не охоплювалися;
- моделювання соціально-економічних проблем та людської діяльності, що впливають на виникнення пожеж та їх наслідки;
- оцінювання впливу національної політики та політики ЄС на зміну землекористування, сільську економіку та розвиток у контексті очікуваних майбутніх змін пожежних режимів;
- вивчення потенційних каскадних ефектів, пов'язаних з пожежами;
- розробки ефективних заходів щодо зменшення поточної пожежної небезпеки в ландшафтах та населених пунктах;
- адаптації стратегії управління до майбутніх кліматичних, соціально-економічних змін та пожежних режимів.

Поставлені цілі буде досягнуто у тісній співпраці між дослідниками, зацікавленими сторонами та громадянами, з використанням нових технологій,

настанов та політичних рекомендацій для вдосконалення існуючих систем та практик від регіонального рівня до рівня Європейського Союзу. Проект стосується усіх видів ландшафтних пожеж, з особливою увагою до лісових мегапожеж, пожеж, що переходять з інших ландшафтів в населені пункти, а також пожеж нового типу в країнах Європи та викликів, що спричинені ними. Ризик-стратегія управління має на меті інтеграцію практичного досвіду та політики щодо запобігання і гасіння пожеж та відновлення територій після лісових пожеж у цілісну концептуальну основу та має на меті впровадження операційної платформи для спільної координації, професійного навчання та оперативних занять, залучаючи численні зацікавлені сторони та вирішуючи всі відповідні завдання щодо управління пожежами та поліпшення захисту громадян, які з ними стикаються.

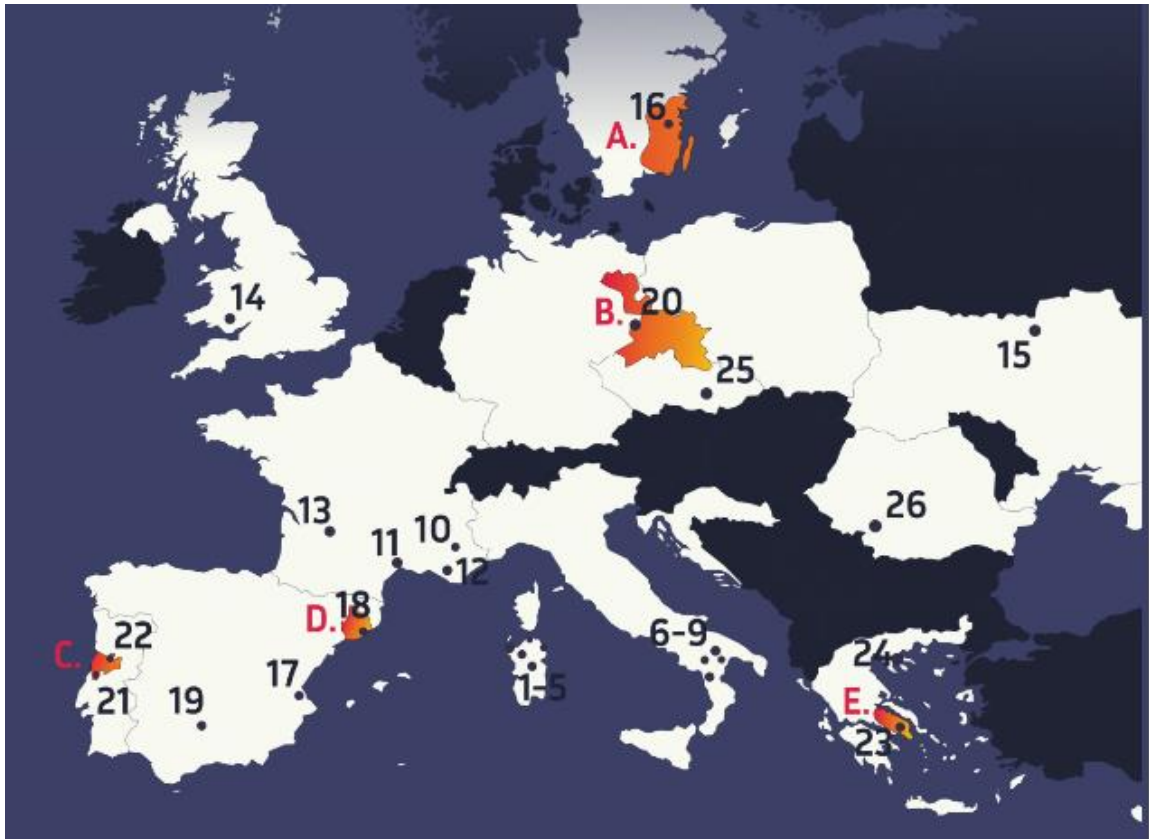
Новий підхід в рамках проекту FirEurisk базується на трьох аспектах – оцінка, зниження та адаптація до пожежних ризиків (ресурс: <https://fireurisk.eu/>)

Результати роботи буде апробовано на 26 демонстраційних територіях та впроваджено у 18 країнах учасницях консорціуму. Одна з демонстраційних територій знаходиться в Україні на території Чорнобильської зони відчуження (ЧЗВ) забрудненій радіонуклідами внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Ландшафти ЧЗВ відзначаються високою природною пожежною небезпекою, їх просторова неоднорідність, мозаїчність та безперервність рослинного покриву утворюють комплекси рослинних горючих матеріалів, які знаходяться в тісному зв'язку між собою і середовищем та характеризуються чітко вираженою сезонною динамікою. Сухе різнотрав'я перелогів, боліт, заплав та меліоративних каналів є типовими провідниками горіння з яких найчастіше розпочинаються низові пожежі, а значні запаси їх сухої мортмаси сприяють безперешкодному руху вогню і збільшення інтенсивності горіння. Опад, лісова підстилка, дрібні гілки та підріст у хвойних насадженнях за сприятливих погодних умов швидко реагують на такі пожежі, збільшуючи температуру та інтенсивність горіння сприяючи переходу низових пожеж у верхові. За наявності горючих матеріалів, тривалого бездощового періоду та настанням високих класів пожежної небезпеки погоди пожежі можуть виникати та продовжуватися тривалий час рухаючись в межах ландшафту ЧЗВ від одного рослинного комплексу до іншого. Розуміння процесів накопичення горючих матеріалів на цій території вимагає сучасних підходів щодо цілісної, ризик-орієнтованої стратегії для управління ландшафтними пожежами в зоні відчуження та прилеглих територіях. Варто зазначити, що отримані результати та рішення можна адаптувати для використання, як в межах Полісся так і інших регіонів України.

Співробітники Регіонального Східноєвропейського центру моніторингу пожеж працюють спільно з кращими фахівцями з Європи щодо відповідних напрямків і виконують наступні етапи реалізації та завдання проекту:

- Оцінка пожежних ризиків для покращення попередження ландшафтних пожеж (прогнозування пожежної небезпеки погоди, параметрів та стану рослинного горючого матеріалу, розробка моделей стійких ландшафтів та моделей горючих матеріалів з урахуванням пожежних ризиків);
- Зменшення пожежних ризиків для вдосконалення захисту ландшафтів та населених пунктів, що з ними межують (покращення реагування з метою зниження ризиків виникнення великих та складних пожеж);
- Багаторівнева інтеграція управління ландшафтними пожежами (розробка ризик-орієнтованої стратегії для управління ландшафтними пожежами);
- Відбір пілотних та демонстраційних територій (вибір програмних продуктів для оцінки ризиків пожежної небезпеки, її зменшення та адаптації від невеликих територій в межах окремих країн до загально-європейського рівня);
- Портфоліо демонстраційних продуктів для невеликих територій в межах окремих країн або загально-європейського рівня;
- Політика спільної інформаційно-просвітницької роботи щодо попередження пожеж та прогнозування поширення пожеж (інформаційно-просвітницька та навчальна діяльність, комунікація з населенням та розповсюдження відповідних матеріалів).

Пілотні та демонстраційні території країн учасниць консорціуму зі зниження ризиків виникнення ландшафтних пожеж (ресурс: <https://fireurisk.eu/>)

Підхід, що використовується в рамках виконання проекту FirEUrisk передбачає комплексне вирішення поставлених завдань, які буде реалізовано через застосування інноваційних технологій, сучасних інструментів, навчальних матеріалів, керівних принципів та рекомендацій щодо поліпшення управління ландшафтними пожежами та зменшення найбільш шкідливих їх наслідків.

Результати спільної роботи найкращих професіоналів в рамках проекту HORIZON 2020 «FirEUrisk» дозволить знайти, апробувати та впровадити кращі підходи, методи та рішення зі зниження ризиків виникнення лісових пожеж, а також розробити цілісну, ризик-орієнтовану стратегію для управління ландшафтними пожежами в Європі.